

Публічні закупівлі. Результати 2019 року та чого чекати в наступному році

№47

Григорій Павленко ,
адвокат
Pavlenko Legal Group

Головна стаття

АМКУ: сезон 2019/2020

Компетентна думка

Фінансовий моніторинг і комплаєнс у 2019 році: зміни та наслідки для бізнесу

Підсумки 2019 року: розвиток українського фінансового ринку

"Антирейдерське" півріччя Мін'юсту

Чи можна стягнути шкоду з пішохода?

Турборежим у криміналі

7 кіл законодавця. Kill перший: кримінальний процес

Реформа валютного регулювання та перші результати у 2019 році

Судовий погляд

Паливний акциз – 2019

Ризиковим тут не місце: монолози з податковою

Держава є одним із найбільших покупців товарів, послуг і робіт, закупівля яких відбувається за бюджетні кошти. Її проводять відповідно до складної, установленної законом процедури, яка передбачає жорсткі критерії для відбору потенційних постачальників. До того ж найчастіше процедура публічних закупівель є стресом як для замовника, так і для учасників конкурсу.

Так, для участі в публічній закупівлі учаснику конкурсу потрібно правильно підготувати всю тендерну документацію та в разі необхідності відстояти свої інтереси через орган оскарження при Антимонопольному комітеті України або навіть через суд.

Особливості сучасного нормативного регулювання публічних закупівель розгляньмо далі.

Нинішній стан законодавства

Процедуру публічних закупівель у її сучасному вигляді було запроваджено ще у 2015 – 2016 р. Саме тоді було створено добре відому нам систему Prozorro та встановлено фактично абсолютно нові правила закупівель за державні кошти.

Загалом саме з того часу публічні закупівлі отримали найбільш сучасне правове регулювання та набули безпрецедентної відкритості.

Проте, незважаючи на велику кількість позитивних моментів, в оновленій системі публічних закупівель поступово почали проявлятися певні недоліки законодавства, які, своєю чергою, потягли за собою низку зловживань і відвертих незручностей.

У середині 2019 року в державі відбулися чергові вибори Президента України та Верховної Ради, у результаті яких до влади прийшли політичні сили, що у своїх програмах прямо заявляли про

необхідність вдосконалення системи публічних закупівель.

Усе викладене вище стало передумовою того, що 19 вересня 2019 р. Верховна Рада України прийняла нову редакцію Закону "Про публічні закупівлі", яка почне діяти вже з 19 квітня 2020 р.

Які зміни відбудуться у 2020 році

Як було зазначено, публічні закупівлі почнуть жити за новими правилами вже з квітня наступного року. Що ж на нас чекає?

По-перше, раніше допорогові закупівлі (до 200 тис. грн) відбувалися фактично без будь-якого серйозного публічного контролю, і замовник обирав постачальників на власний розсуд та не завжди на максимально вигідних для держави умовах.

Тепер законодавець запровадив процедуру спрощеної закупівлі, яка виводить у публічний простір закупівлі, вартість яких перевищує 50 тис., але є меншою за порогову.

По-друге, якщо раніше тендерну пропозицію оцінювали лише з огляду на найменшу ціну, то з квітня 2020 року, крім ціни, для визначення переможця додатково може бути розглянуто умови оплати, строк виконання, гарантійне обслуговування, експлуатації, витрати, передання технології та підготовка управлінських, наукових і виробничих кадрів.

Очевидно, що найнижча ціна не завжди гарантувала високу якість предмета закупівлі, тому переконаний, що запровадження додаткових критеріїв оцінки тендерних пропозицій є позитивним для замовників.

По-третє, окремо я хотів би розглянути зміни в процедурі оскарження в публічних закупівлях.

На сьогодні подання скарг до органу оскарження при Антимонопольному комітеті України є платним: скажник має сплатити до Державного бюджету України 5 тис. грн – у разі оскарження в процедурі закупівлі товарів або послуг, і 15 тис. грн – у разі оскарження процедури закупівлі робіт.

Одним із недоліків було те, що навіть якщо вашу скаргу задоволено, то кошти за її подання не повертали або відшкодовували скажнику в якийсь інший спосіб.

Проте з квітня 2020 р. розмір плати за подання скарги до АМКУ не буде фіксованим і залежатиме від вартості предмета закупівлі та конкретного рішення/дії або бездіяльності, що оскаржується. Водночас у разі ухвалення рішення органом оскарження на користь скажника йому повернуть сплачені за подання скарги кошти.

Варто зазначити, що на сьогодні скажнику необхідно було сплачувати за подання скарги через банківські установи, після чого сканувати квитанцію про сплату та завантажувати її в систему Prozorro разом зі скаргою. Це було незручно, та й самі скажники часто припускалися помилок у рахунках Державної казначейської служби України чи призначенні платежу, наслідком чого була відмова в прийнятті скарги до розгляду органом оскарження.

Ця проблема також буде вирішена, і за новими правилами за подання скарги необхідно буде сплачувати онлайн просто в системі Prozorro, що набагато зручніше та дає змогу уникнути непотрібних помилок.

ВИСНОВОК:

Загалом правова спільнота позитивно оцінює нове регулювання публічних закупівель, якими, зокрема, було виправлено низку наявних недоліків.

Одним із найбільших досягнень є те, що велика частина допорогових закупівель усе ж вийде з тіні.

Особливо варто зазначити, що процедура оскарження стане більш ефективною та такою, що мінімізує можливості для зловживання через подання скарг.

Водночас лише час продемонструє, чи будуть працювати нові механізми так, як це закладав законодавець.

З практики попередніх років убачається, що ефективність застосування закладених законодавством механізмів дуже часто залежить від добросовісності осіб, які їх застосовують.

© ТОВ "ІАЦ "ЛІГА", ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2019

У разі цитування або іншого використання матеріалів, розмічених у цьому продукті ЛІГА:ЗАКОН, посилання на ЛІГА:ЗАКОН обов'язкове. Повне або часткове відтворення чи тиражування будь-яким способом цих матеріалів без письмового дозволу ТОВ "ЛІГА ЗАКОН" заборонено.

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2020

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2020